

Budapest készülő zöldinfrastruktúra koncepciója

Tatai Zsombor, BFVT Kft.

*Klímastratégia és éghajlatváltozási platform
létrehozása Budapesten
KEHOP-1.2.0-15-2016-00020*

Nyitókonferencia
2017. május 31.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Kohéziós Alap

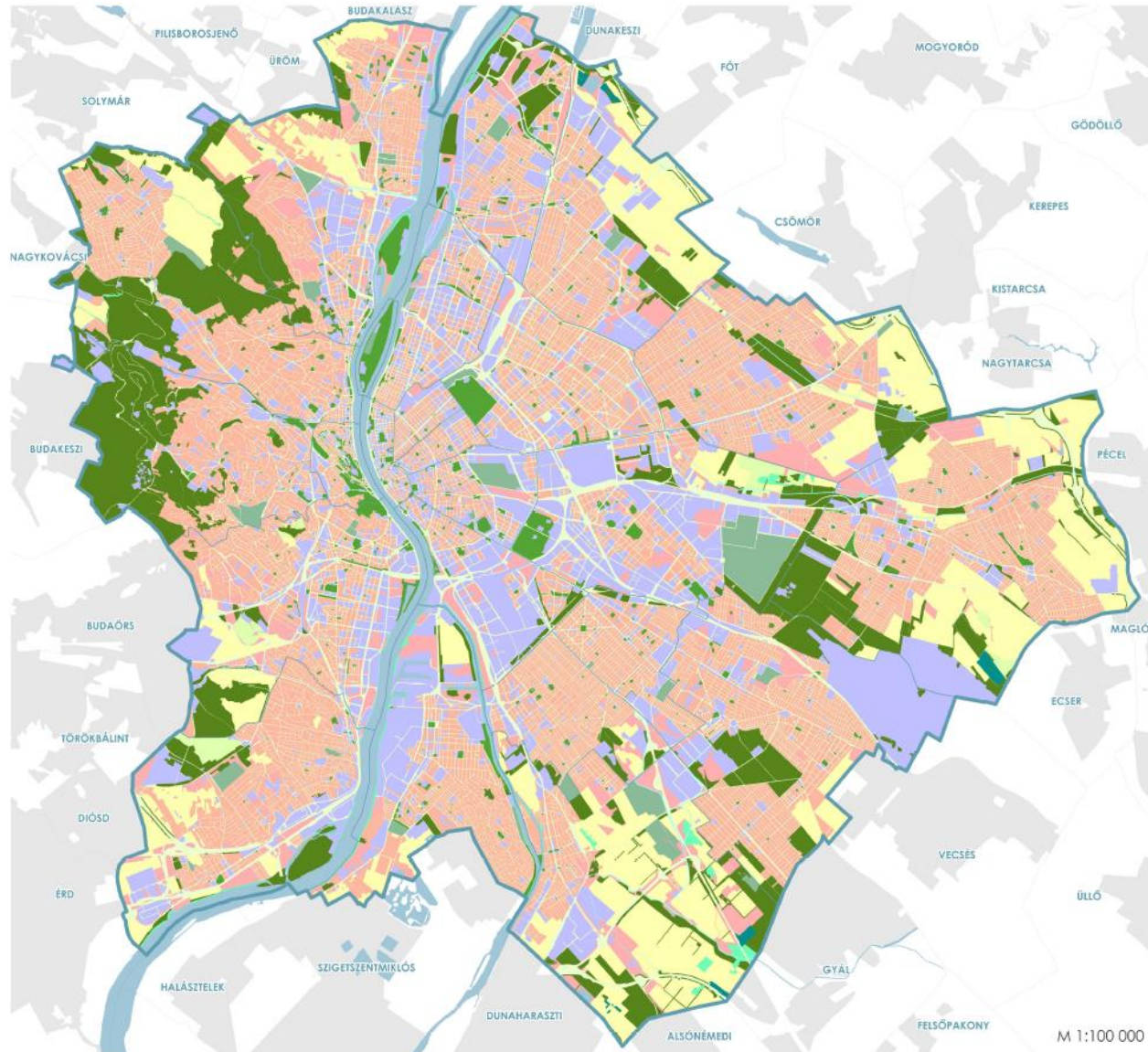

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

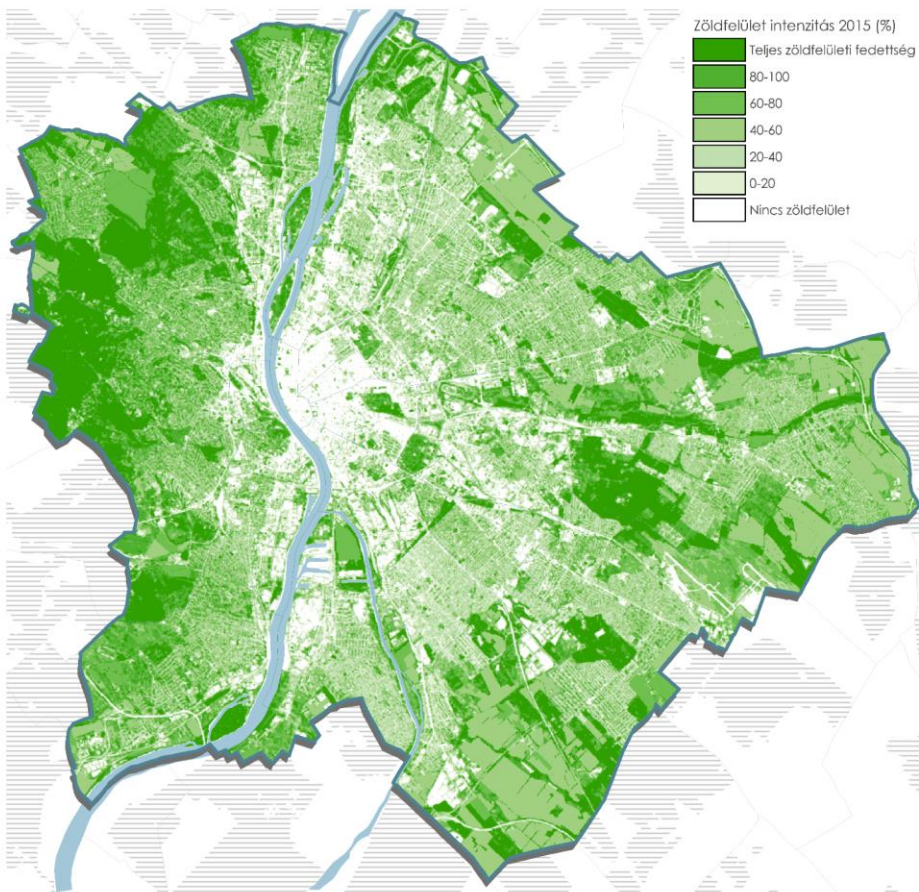
KIDOLGOZÁSA FOLYAMATA

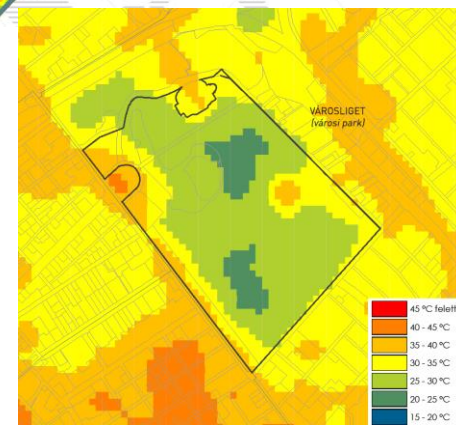
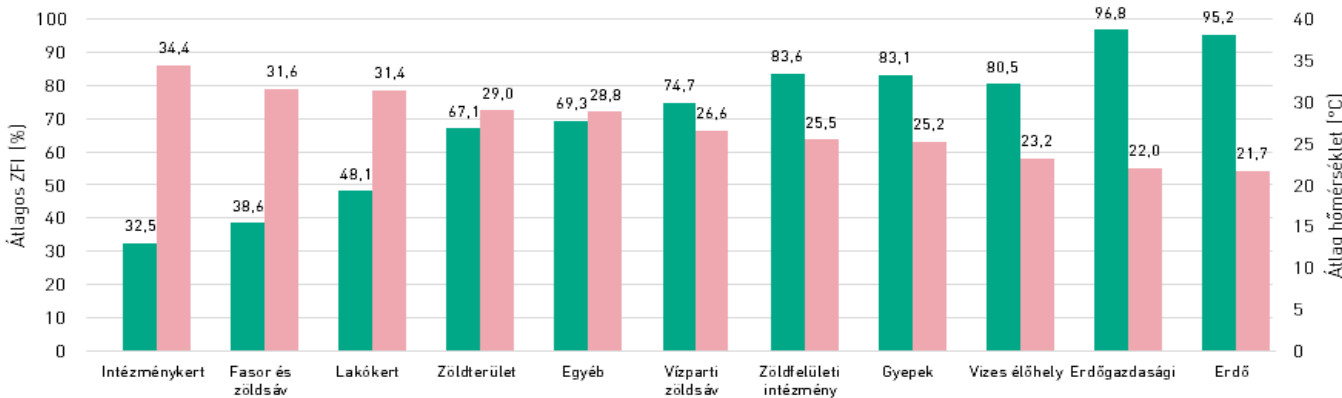
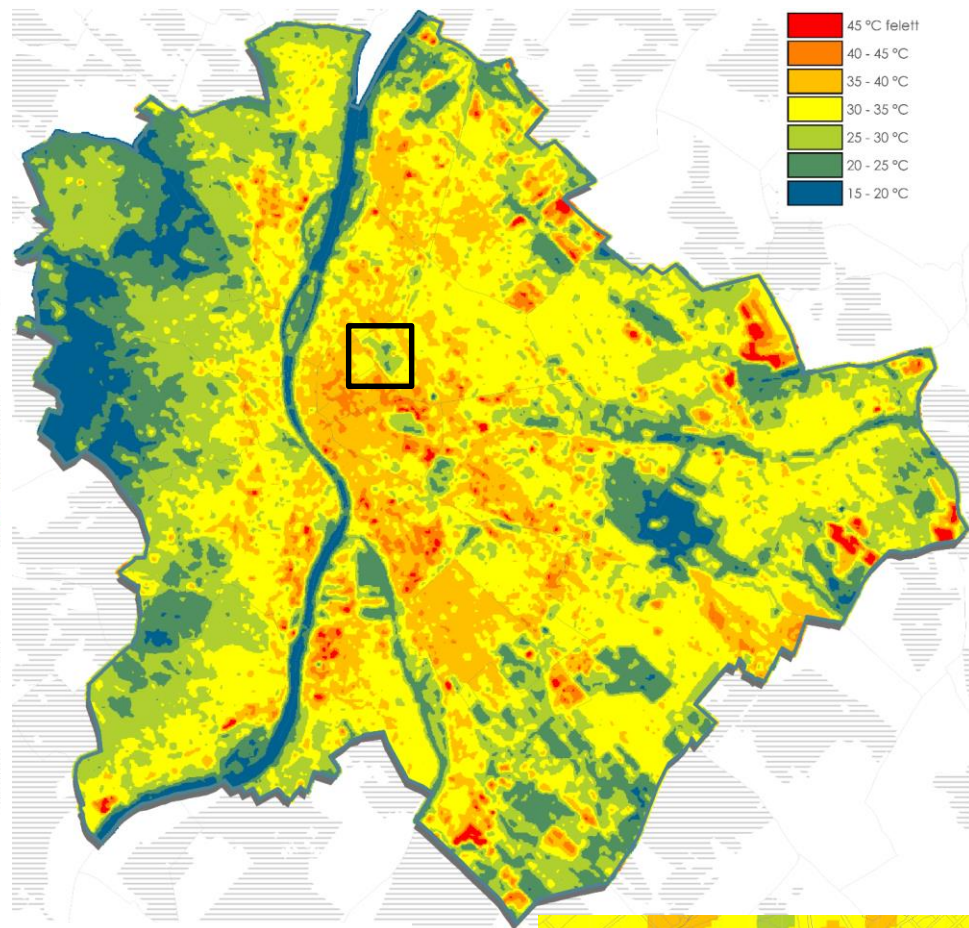
HELYZETFELTÁRÁS: ZÖLDINFRASTRUKTÚRA ELEMÉK SZÁMBAVÉTELE

ZÖLDFELÜLET-INTENZITÁS (2015)

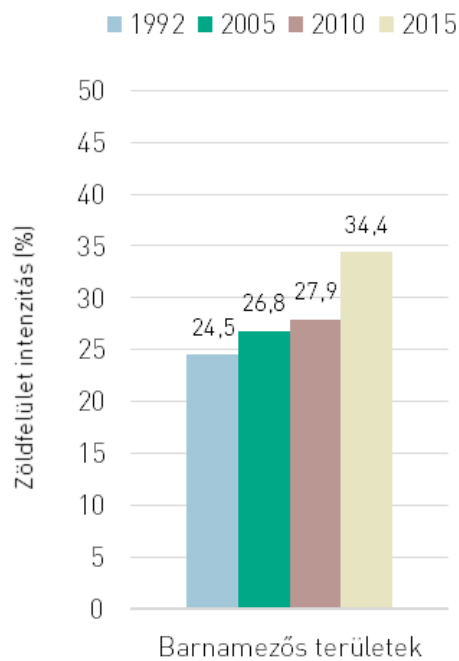

FELSZÍNHŐMÉRSÉKLET (2016)

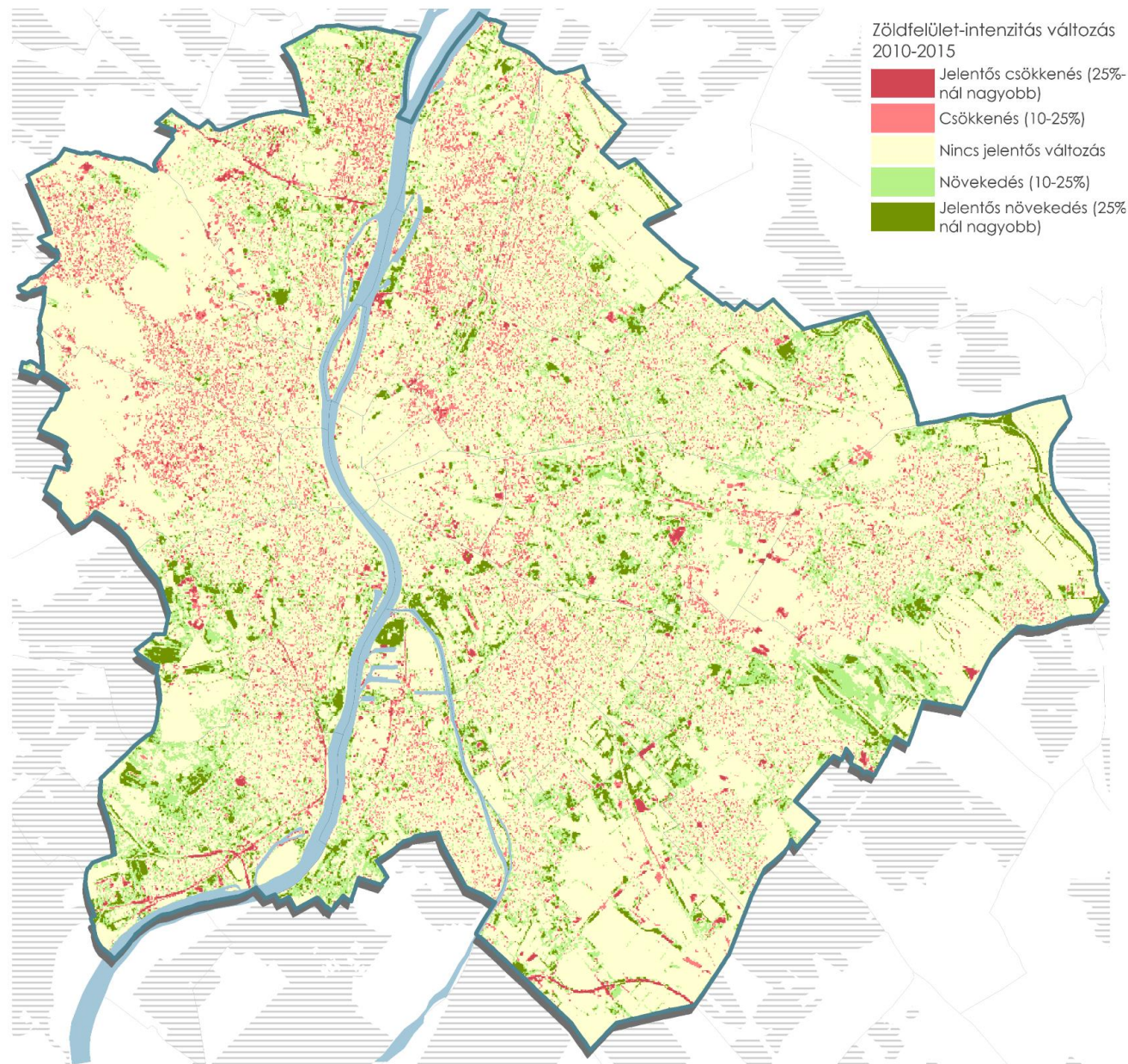

ZÖLDFELÜLET-INTENZITÁS VÁLTOZÁSA

	Zöldfelületi intenzitás
1992	50,9 %
2005	49,2 %
2010	50,5 %
2015	52,5 %

Zöldfelület-intenzitás változása a barnamezős területeken

ZÖLDTERÜLETI ELLÁTOTSÁG

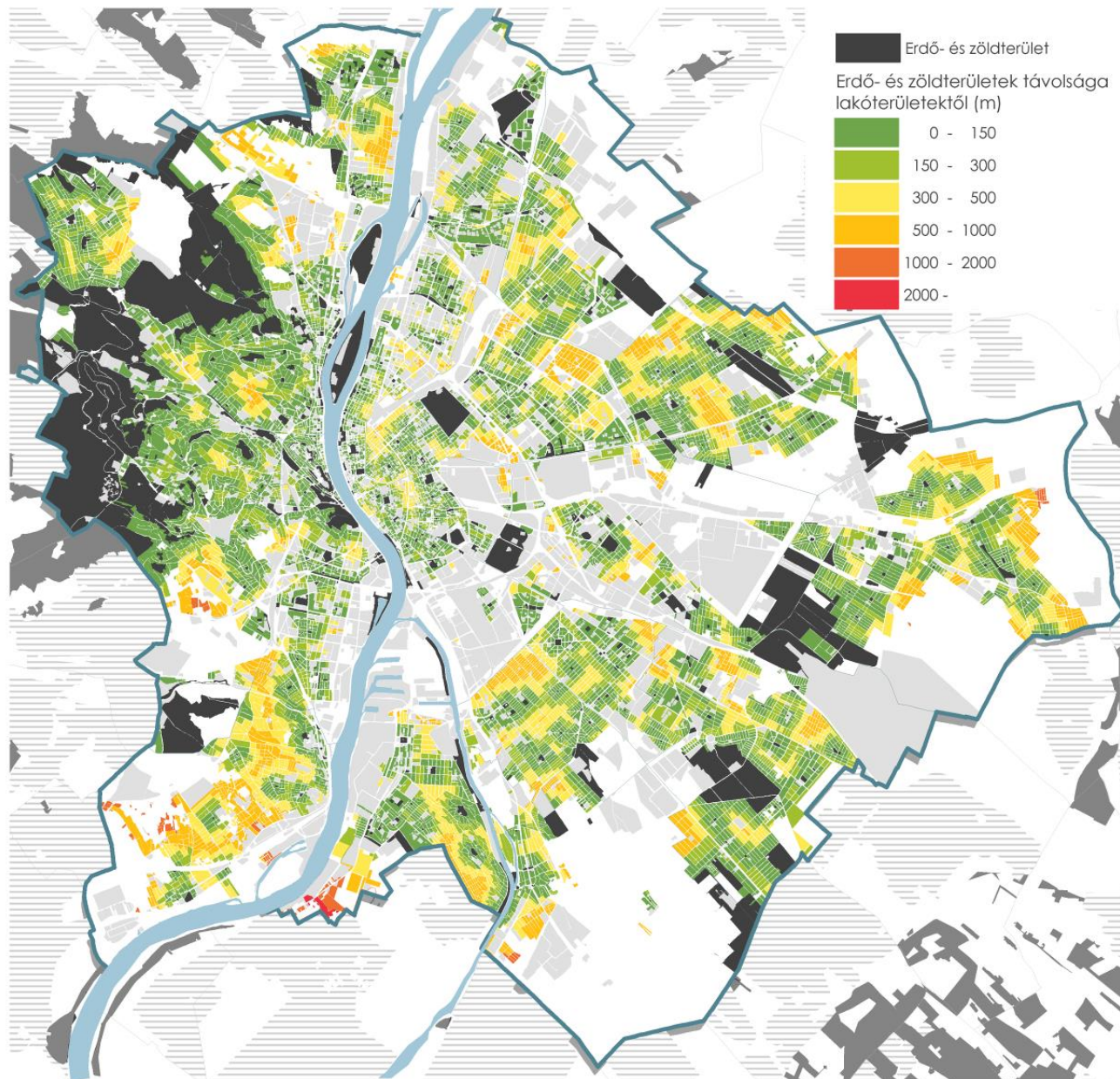
1 főre jutó
zöldterületek
(közparkok, közkertek)
nagysága

2 m ²	Városi park
3 m ²	Közpark
1 m ²	Közkert

összesen: 6 m²/fő

WHO ajánlása: 9 m²/fő

ZÖLDINFRASTRUKTÚRA KONCEPCIÓ CÉLRENDSZER

KIHÍVÁSOK

GAZDASÁGI

- forráshiány
- értékalapú gazdálkodás hiánya
- fenntartási konfliktus

TÉRSZERKEZETI

- agglomerálódás és demográfiai változás hatásai
- zöldfelületi rendszer és zöldhálózat tervezés pozicionálásának hiánya

TÁRSADALMI

- egészségügyi kihívások
- hiányos rekreációs ellátottság
- környezeti kultúra hiányosságai
- városképi problémák

ÖKOLÓGIAI

- klímaváltozás
- városklíma (hősziget hatás)
- invazív fajok terjedése
- biodiverzitás csökkenése

HORIZONTÁLIS CÉLOK
ÉS ALAPELVEK

élhetőség

fenntarthatóság

esélyegyenlőség

PILLÉREK

1. Zöldinfrastruktúra védelem

2. Zöldinfrastruktúra fejlesztés

3. Zöldfelület-gazdálkodás

CÉLOK

1. Zöldfelületek és vízfelületek arányának megőrzése
2. Fák, fasorok védelme, fokozatos megújítása
3. A zöldterületek védelme, elsődleges funkcióinak biztosítása
4. Természeti és természetközeli területek biodiverzitásának megőrzése, növelése
5. Zöldfelületi, természetvédelmi nyilvántartások, monitoring rendszerek fejlesztése
6. Szemléletformálás, környezeti kultúra javítása

1. Zöldfelületek és vízfelületek arányának növelése
2. Fásítási program: fasorok, fásított zóldsávok létesítése
3. Kiszívóvályások revitalizációja és zöldhálózati fejlesztése
4. Budapest és az agglomeráció közös zöldinfrastruktúra fejlesztése
5. Barnamezős területek zöldfelületi hasznosítása
6. Környezettudatos csapadékvíz-gazdálkodás a zöldinfrastruktúrák fejlesztésénél
7. Zöldterületi ellátottság javítása
8. Zöldterületek minőségi megújítása
9. Zöldinfrastruktúra és zöldfelületi rendszer tervezés fejlesztése

1. Meglévő közterületi zöldfelületek fenntartási színvonalának javítása
2. Hatékonyabb igazgatási, szervezeti rendszer létrehozása
3. A helyi közösségek és a fővárosi, illetve kerületi önkormányzatok közötti együttműködés javítása
4. A gazdasági szereplők társadalmi szerepvállalásának javítása a zöldfelületi feladatok terén
5. Tervezési módszerek, folyamatok, technológiák fejlesztése, kutatási eredmények hasznosítása

1.1 ZÖLDFELÜLETEK ÉS VÍZFELÜLETEK ARÁNYÁNAK MEGŐRZÉSE

A területek biológiai aktivitásértékének számításáról szóló 9/2007. (IV..) ÖTM nem hatékony eszköz
Budapesten a zöldfelületek védelmébenél.

Rendeletet kell alkotni a fővárosnak a város sajátos közigazgatási rendszeréhez igazodva a biológiailag aktív felületek (zöldfelületek és vízfelületek) hatékonyabb védelme érdekében.

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

Parkolóház, mélygarázs építés támogatása az utcai, útmenti tereket elfoglaló parkolóhelyek kiváltása érdekében, utcai parkolók helyének fásítása, gyepesítése, cserjésítése

A zöldfelület-hiányos területeken alternatív zöldfelületi elemek alkalmazásának támogatása (zöldtetők, zöldhomlokzatok)

A főváros sajátos szabályozási rendszeréhez illeszkedő Biológiai Aktivitásérték szabályozás és kompenzáció kidolgozása

Támogatási rendszer kidolgozása zöldtetők, tetőkertek, zöldfalak létesítése érdekében

Az indokolatlan burkolt felületek felülvizsgálata a közterületek megújításakor

A lakosság bevonása az udvarkertek kialakításába

1.3 A ZÖLDTERÜLETEK VÉDELME, ELSŐDLEGES FUNKCIÓINAK BIZTOSÍTÁSA

Terhelhetőségi vizsgálatok alapján stratégiai tervet kell készíteni a zöldterületek (közparkok, közkertek) védelmére és fejlesztésére:

A védelem érdekében a közterület-használati rendeletet úgy kell módosítani, hogy részletesen szabályozza a rendezvényeket és az azok közötti minimális regenerálódási időt, illetve a zöldfelületek rendezvények utáni helyreállítását.

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

A közterület-használatból befolyt minden díjat egy újonnan létrehozandó zöldfelület fenntartási alapba („Zöldfelületi Alap”) kell gyűjteni - a befolyt összegek csak a zöldfelületek fejlesztésére fordíthatók

Módosítani szükséges a közterület-használati rendeletet a rendezvények okozta károk mérséklésére

Terhelhetőségi vizsgálatok alapján stratégiai tervet kell készíteni a zöldterületek védelmére, fenntartására és fejlesztésére, amelyhez ökoszisztéma szolgáltatási modellt javasolt kialakítani

Aktív tevékenységet, kampányt kell folytatni a lakosság körében a zöldterületek ökoszisztéma szolgáltatásainak megismertetésére.

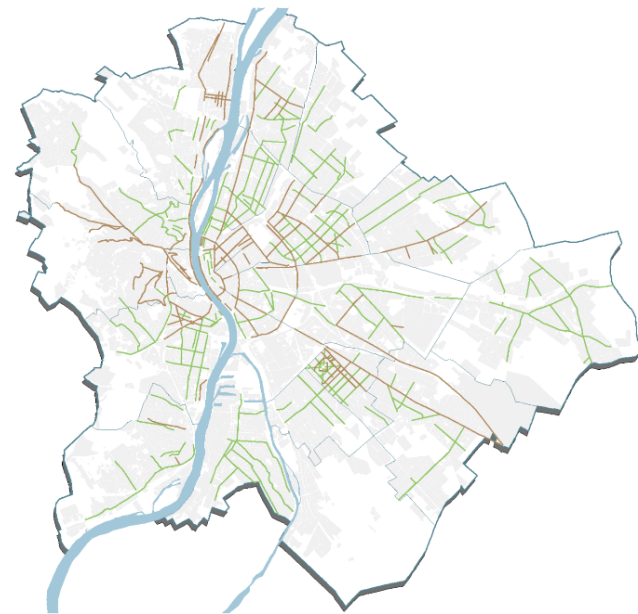
1.6 SZEMLÉLETFORMÁLÁS, KÖRNYEZETI KULTÚRA JAVÍTÁSA

2.2 FÁSÍTÁSI PROGRAM: FASOROK, FÁSÍTOTT ZÖLDSÁVOK LÉTESÍTÉSE

A Főkert „**Tízezer új fát Budapestre!**” faültetési programjához kapcsolódóan fatelepítési programtervet javasolt kidolgozni.

A belvárosban elsősorban a közterületek újraosztásával (a közúti forgalom korlátozásával, a meglévő parkoló kapacitások csökkentésével, közművek kiváltásával, közműmentes élettér biztosításával, helytakarékosabb közműalagutak létesítésével) lehetséges új fasorok létesítése.

— Településképvédelmi jelentőségű meglévő fasor
— Főkert Zrt. fenntartásában lévő fasor

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

”Zöldfelületi alap” létrehozása, biológiai aktivitás érték kompenzációja

Fatelepítési programterv

Átmeneti rekreációs hasznosításra kijelölt barnamezős területek fásítása

Új favédelmi és fapótlási rendelet, közmű- és közlekedési infrastruktúra káros hatásaitól való védelem biztosítása (védőtávolságok, védőterületek stb.)

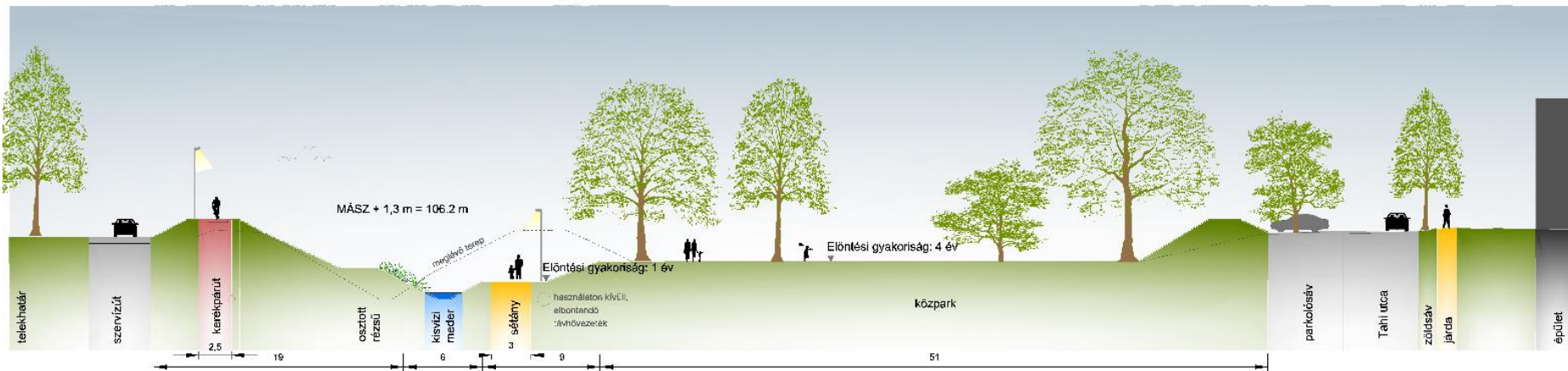

A fák értékének tudatosítása, „Fogadj örökbe egy fát!” akció, lakosság bevonása a fásítási programba

Digitális fakataszter honlapjának létrehozása a lakosság tájékoztatására, a közösségi érdeklődés és felelősség felkeltésére

2.3 KISVÍZFOLYÁS VÖLGYEK REVITALIZÁCIÓJA ÉS ZÖLDHÁLÓZATI FEJLESZTÉSE

Részlet a készülő Rákospatak revitalizációjának megvalósíthatósági tanulmányából és mestertervből

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

Revitalizációs alap létrehozása

LIFE és Interreg pályázati források felhasználása

Integrált kisvízfolyás revitalizációs tervek készítése; zöldfelületi intenzitás növelése szabályozási tervi szinten

Patakmenti táj, mint védelmi övezet kijelölése, amelyen belül cél a biológiai aktivitás megőrzése, növelése, a rekreációs funkciók fejlesztése

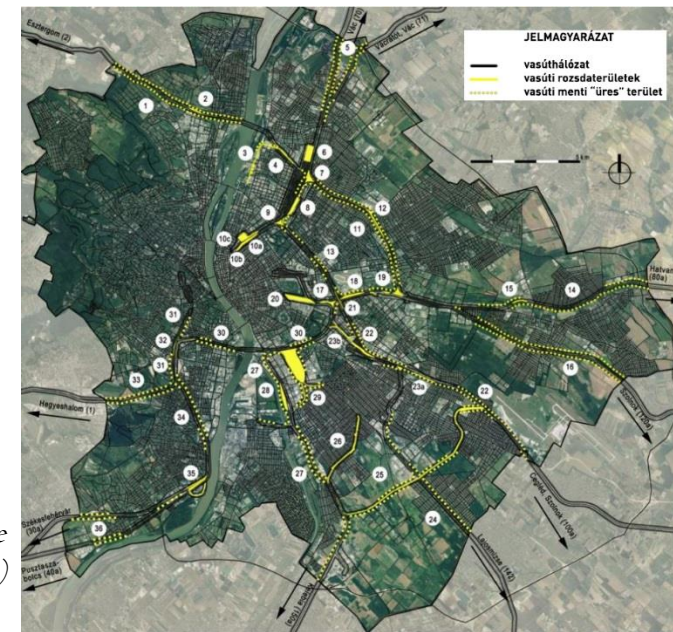

Kisvízfolyásokat és környezetüket érintő telkek tulajdonviszonyának rendezése

Közösségi partnerség és CSR programok indítása a környezetminőség és a zöldfelületi intenzitás monitorozására, javítására, védnökségi programok indítása

2.5 BARNAMEZŐS TERÜLETEK ZÖLDFELÜLETI HASZNOSÍTÁSA

*Vasúti területek zöldterületi fejlesztése
(Forrás: Hutter Dóra PhD)*

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

Fővárosi területhasználati megállapodások, ill. területhasználatba vételi megegyezés a vasúti területek kapcsán, településrendezési szerződés

Átmeneti hasznosításra mintaprojektek finanszírozása, támogatási rendszer felállítása szektorok közötti partnerségben a jövőbeni használókkal befektetőkkel, kezelőkkel

Fővárosi zöldfelületi rendszer fejlesztési tervben a zöldhálózatok megerősítése, barnamezős akcióterületek kijelölése

Városi „ugarok” felmérése, átmeneti hasznosítási programok kidolgozása, önkormányzati támogatással, ill. tulajdonosokkal folytatott mediációs munkával

Ideiglenes zöldfelületi hasznosítást ösztönző helyi szabályozás bevezetése

A zöldhálózatok, zöldsétányok megerősítése/alkalmazása a településrendezési eszközökben

Közösségi kertek és átmeneti hasznosítású barnamezős területek közösségi alapú fejlesztése

2.6 KÖRNYEZETTUDATOS CSAPADÉKVÍZ-GAZDÁLKODÁS A ZÖLDINFRASTRUKTÚRÁK FEJLESZTÉSÉNÉL

Esőkert

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

Közintézmények felújításánál, létesítésénél elválasztott rendszerű szennyvízkezelés, csapadékvíz helyben kezelő, hasznosító rendszerek támogatása

Mintaprogram finanszírozása, amelyben lokális (ingatlan) és kerületi (rendszer) szintű megoldásokat ad a környezettudatos csapadékvíz-gazdálkodásra

A Vízgazdálkodási koncepció és a zöldinfrastruktúrára vonatkozó tervek összehangolása, közös és integrált stratégia és programok kidolgozása

Tervezési segédlet a csapadékvíz hasznosításáról beruházók és döntéshozók részére

Meglévő létesítmény felújításánál vagy új létesítésénél a csapadékvíz helyben kezelő rendszerek preferálása

A csapadékvíz-gyűjtés és azzal való öntözés ösztönzése

Újfajta, a csapadékvíz hatékonyabban kezelő zöldfelületek kialakításának ösztönzése

Fürt kutas hálózathoz nyert vízzel való öntözés ösztönzése

Környezeti nevelési programok szervezése a helyi közösségek tájékoztatására, szemléletformálásra

3.3 A HELYI KÖZÖSSÉGEK ÉS A FŐVÁROSI, ILLETVE KERÜLETI ÖNKORMÁNYZATOK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS JAVÍTÁSA

Közösségi tervezés a XIV. kerületben (Forrás: VegDesign 2016)

MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI

A részvételi tervezéshez szükséges pénzügyi keret biztosítása

A részvételi tervezés megerősítése a Fővárosi Önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában

Közösségszervező bevonása az együttműködéseknel

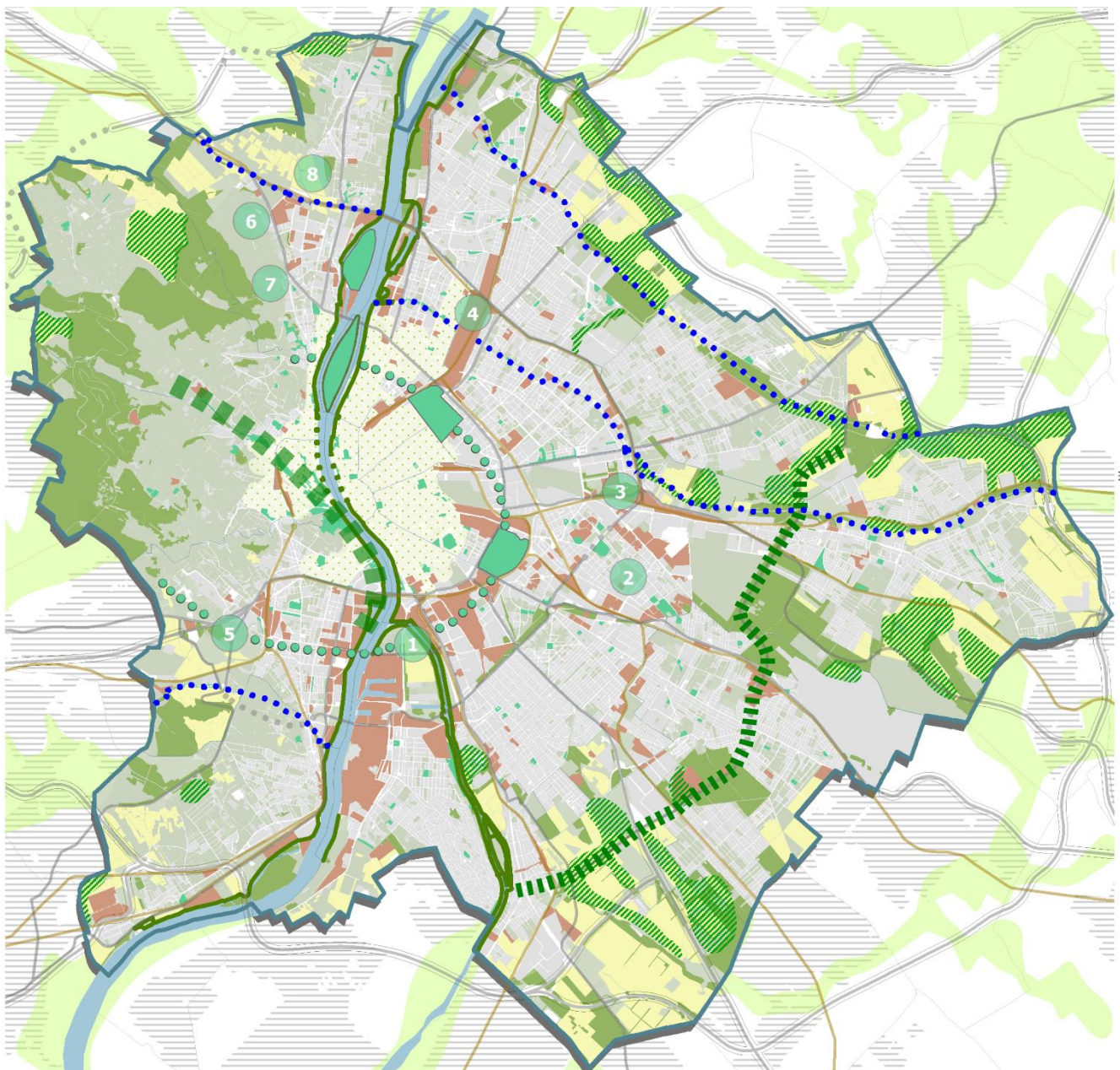

Partnerségi tervek készítése meghatározott fejlesztéseknél

A társadalmi részvétel lehetőségének hangsúlyozása a Fővárosi Önkormányzat kommunikációjában

ZÖLDINFRASTRUKTÚRA VÉDELME ÉS FEJLESZTÉSE

Meglévő elemek

- Erdőterület
- Közpark, városi park
- Mezőgazdasági terület
- Magas zöldfelületi arányú terület

Fejlesztési elemek

- Kisléptékű zöldhálózati fejlesztés (alternatív megoldások)
- Városi parkgyűrű
- Duna menti zöldsétány/korzó kialakítása
- Városi parktengely
- Külső-pesti zöldsétány kialakítás
- Rekreációs erdőtelepítés vagy zöldterületi fejlesztés
- Barnamező területek zöldfelületi fejlesztése
- Kisvízfolyások revitalizációja és zöldsétány kialakítása
- Potenciális városi parkok:

1. Észak-Csepel
2. Gergely utcai hulladéklerakó
3. Éles sarok
4. Rákosrendező
5. Dobogó domb
6. Testvér-hegy
7. Tábor-hegy
8. Mocsáros-dűlő

FOLYTATÁS?

KONCEPCIÓ

- jövőkép
- kihívások, szemléleti alapvetések
- horizontális célok, alapelvek
- átfogó célok/pillérek
- célok és ezek megvalósításának eszközei

STRATÉGIA - AKCIÓTERV

- indikátorok célértékekkel
- konkrét beavatkozások, projektek,
- beavatkozási területek (akcióterületek),
- finanszírozási források,
- ütemezés,
- a végrehajtásért felelős szervezeti egység v. személy,
- a végrehajtásban részt vevő belső és külső szervezeti egységek.

Zöldinfrastruktúra füzetek 1-2:

- Zöldhomlokzatok
- Vízáteresztő burkolatok

Zöldinfrastruktúra füzetek 3-4:

- Városi fák és fasorok fenntartása
- Záportározás városi szabadtereken

Köszönjük a figyelmet!

SZERZŐK

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Tatai Zsombor email: tatai@bfvt.hu

Balázs

Ormos Imre Alapítvány

Dr. M. Szilágyi Kinga

Dr. Balogh Péter István

Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka

Dóra

Gecséné dr. Tar Imola

Dr. Jombach Sándor

Dr. Kollányi László

Dr. Páldy Anna MPH, PhD

Dr. Takács Katalin

Dr. Valánszki István

Varró Dorottya

Zelenák Fruzsina

Zabó Péter

Szőke

Csizmadia

SZAKMAI IRÁNYÍTÓK

Városépítési Főosztály

Mártonffy Miklós főosztályvezető

Maczák Johanna osztályvezető

Deák Krisztina Erzsébet csoportvezető

Hámori Péter

Keresztes-Sipos Andrea

Városigazgatósági Főosztály

Radnóczy Péter

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Tatai Zsombor

Ormos Imre Alapítvány

Dr. M. Szilágyi Kinga

SZÉCHENYI 2020

BUDAPEST
KLÍMASTRATÉGIÁJA

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE